

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30'—, — Naročnina se pošilja upravnistvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITICEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 6. Dopisi se pošiljajo urednistvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju to: pust. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Nov steber

ob Adriji.

Trst, 15. marca.

Nemška politika v Trstu skrbno zida na dveh najtrdnjših poljih političnega delovanja, t. i. na gospodarski in šolski politiki.

To je nekaj neverjetnega, da imajo Nemci v Trstu, ki niti svojega jezika v Trstu nimajo priznanega kot deželni jezik — tu popolno šolstvo.

Sedaj dobe Nemci v Trstu še svoje žensko učiteljske!

Vprašamo samo, čemu bo Nemcem na Primorskem to učiteljske, ko niti pravzaprav na Primorskem nimajo ničesar iskati in tu nimajo niti svojih javnih šol, ki bi jim bile v resnici potrebne in opravičljive?

Pa ne bomo se bavili toliko z vprašanjem, kako Nemci širijo svoje šolstvo; več pa z dejstvom, kje dobivajo sredstva za vzdrževanje šolstva. In tu je tista točka, ki nam ožnanja krivični zistem, katerega krivica še bolj vpije do neba, ker je to državni krivični zistem.

Avstrijska država podpira s pomočjo vlade stremiljenja Nemcev v Trstu, ona vzdržuje nemško šolstvo; to je tista vlada, ki za vse Hrvatce na Primorskem nima niti enega učiteljske; ona vlada, ki za Slovence v Trstu nima srednjih šol, da, nima niti popolnih ljudskih šol.

Lansko leto je država kupila poslopje za nemški dekliški licej v Trstu, ki je stalo okrog milijona kron. S tem je zagotovila Nemcem obstoj lastnega ženskega liceja. Pa še več! Na tem liceju poučujejo profesorji iz gimnazije in gotovo je, da plačuje to učiteljsko državo, ker država podpora liceju znaša letno nič manj kot 16.000 kron, poleg svojih 40.000 kron ki jih izda država v obliki stanarine.

In na tem ženskem liceju pripravljajo sedaj Nemci še ustanovitev ženskega učiteljske, ki ga bo sigurno vzdrževala — zopet država. Seveda, ni še to vse! Za učiteljske bo potreba tudi vadnice, zato se dekliška šola na Lipskem trgu uporabi kot vadnica. Učiteljsko bo hotelo zato posebnih dotacij. Kdo bo dal denar? Sigurno država!

To je koncesija Nemcem v Trstu, poleg drugih koncesij, ki jih dobe Nemci na raznih krajih za laško fakulteto!

In mi, Slovenci, se pehamo za vsako mesto od države za žive in mrtve in smatramo vsako drobtinico kot velikansko uslugo! Država nam daje posamezna učiteljska mesta, medtem ko Nemcem zato daje kar cele šole.

Borih pet učiteljskih mest na leto, in to je vse! Čas je že, da se enkrat otresemo svoje pasje pohlevnosti in da sami sebi priznamo, da

se hočemo tudi sami sebe spoštovati in se tudi spoštujemo.

Najmanj pa, kar smemo zahtevati od vlade za te nove koncesije Nemcem, je podpravljenje Slov. trgovske šole, ustanovitve slovenske obrtne šole in realne gimnazije s slovenskim učnim jezikom.

V tem oziru pa nismo osamljeni. Še občutnejša klofuta kot je ustanovitev nemškega učiteljske za Slovence, je to za Hrvatce: kajti hrvatske kandidate nimajo na celim Primorskem učiteljske v svojem jeziku in se morajo šolati na slovenskem učiteljskem, dasi je v Istri hrvatsko prebivalstvo v večini in je tu zastopano na prvem mestu hrvatsko šolstvo.

Na te krivice in krivično postopanje vlade z ozirom na podeljevanje podpor nemškemu in slovanskemu šolstvu opozarjamo jugoslovanske državne poslance, da ožigosajo postopanje vlade, ki ga v tem slučaju ne moremo ravno imenovati najednejše in da dobe svojim narodom: za storjene krivice zadostjenja!

Moste in Oražem.

Ko je Oražem nastopil kot glavni obče Moste, takrat se je začelo splošno sovraštvo pri nas. Brat na brata, sosed na sosed. Da se je to sovraštvo še bolj poostrolo začel je samopašno vladati, pri tem mu je pomagal deželni odbor in klerikalci; zato so se mu tudi odpirala vrata na stečaj. Za vsako malenkost je bil nasprotnik denunciran in ob času volitev je priklopila strast do vrhunca, ki se je po volitvah začela nekoliko bolj polegati. Marsikateri si je mislil: rajši odložim vse, kakor da bi živel v vednem prepriju in tako je danes marsikateri tih in miren v svojem kotičku — Oražem pa vlada. Faktum je, da kolikor časa bo vladal v Mostah Oražem, dotlej ne more občina napredovati, ker Oražem ne dela v blagor občine ampak v blagor samemu sebi. Nova šola v Mostah bi bila za Oražma še najbolj vir dohodkov. Pri tej šoli si je Oražem mislil precej opomoči; že prvi temeljni kamen za to šolo bi stal občane morebiti kakih 50.000 K; najel bi posojilo v Ljudski posojilnici in tako bi bil koristil najpoprej sebi in potem bi šele prišli drugi na vrsto. Zato pa tudi Oražem sili za zidavo te šole; niti vodovod, niti kanalizacija bi mu toliko ne prinesle kakor ravno nova šola v Mostah. Izposloval je pri c. kr. okrajnem šolskem svetu, da je bila rešitev tega vprašanja rešena v škodo davkoplačevalcev. Občinski odbor v Mostah ni niti vprašal davkoplačevalcev, ali sme delati šolo ali ne. S tem odlokom so bili Oražem in njegovi sodrugi zadovoljni. Občina Moste prevzame šolsko stavbo v svojo režijo. Kaj se to pravi smo objavili že zadnjič, da

nes dodamo k temu le še nekaj besed namreč: da občina Moste ne reflektira na nobeno podporo ne od dežele ne od države, ampak vse stroške za to šolo pokrije občina sama in tako prevzema občina Moste vse breme na svoje rame. Koliko ima pa občina kapitala za to šolo? Govori se celo, da je vsega kapitala za to šolo v občinski blaginji celih 500 K, ves drugi denar bi moral vzeti na posodo, in tako napravila ogromen dolg v občini, ki bi ga mogli plačevati ne morebiti Oražem ampak njegovi nasledniki. Naša dolžnost je, da opozarjamo na to nevarnost še o pravem času, po toči zvoniti bi bilo prepozno; da se nas pa ne bode napadno razumelo povemo tukaj še enkrat za vselej. Nismo proti šoli, ako bi bili dani vsi predpogoji za to šolo ker jo itak potrebujemo, smo pa proti temu, da bi se davkoplačevalcem zadrgnila vrv na vrat in to le vsled malomarnosti sedanjega občinskega odbora. Ako je Oražmu in celemu njegovemu odboru na tem kaj ležeče naj posreduje za podporo pri deželi in državi in tako naj pokaže, koliko mu je mar blagor občine.

Voina.

KAJ SMEJO IN ČESA NE SMEJO VELESILE?

Pred par dnevi se je raznašala vest, da bodo velesile prisilile balkanske Zavezničke da ustavijo sovražnost proti Turkom. Bila je to vest in časnarska dolžnost je: jo registrirati. Ker bi si kdo mogel na podlagi te vesti misliti, da so velesile vseomogoče in da lahko store kar se jim poljubi, hočemo v par besedah podati, kaj smejo velesile v okvirju prava in česa ne smejo.

Torej: ali smejo velesile balkanske Zavezničke prisiliti, da bi sklenili mir? Mednarodno pravo, t. i. tozadevna haaska konvencija, ki obsega določbe posredovanja ne daje posredovalcem nikakega prava, da bi smeli uporabiti prisilna sredstva. Haaska konvencija ne pozna prisilnih sredstev niti v slučaju, kadar sta se obe vojskujoci se stranki zadovoljno podvrgele razsodbi razsodišča velesil, in še manj pri enostavnem posredovanju. Države, ki niso udeležene v vojski morejo v vsakem času vojne ponuditi svojo dobrovoljno službo in posredovanje; njihova naloga je pa samo ta, da skušajo oblažiti zahteve ene in druge stranke ter pripraviti sporazum na podlagi katerega skleneta nasprotnika mir. Poudarimo velesil nimajo nikakšne obvezne moči. Uloga posredovanja preneha v trenutku ko en nasprotnik ne pristane na posredovalne predloge.

KAJ STORE SEDAJ VELESILE?

Turčija je prosila velesile za posredovanje, balkanski Zaveznički so

posredovanje sprejeli, stavili so pa pogoje, pod katerimi edino so pripravljeni skleniti mir. Velesilam se zdijo pogoji pretežki — zato bodo same med seboj določile nove pogoje, na podlagi katerih naj bi obe stranki sklenili mir — ter bodo uprlašali eno kot drugo stranko, ako sprejmejo pogoje. Šele, ko oba nasprotnika pritrdata, da sprejmeta bodo pogoji uradno objavljeni.

Sodi se, da bodo Zaveznički tako dolgo odlašali, da pade Skader in Drinopolje, kar ojači pozicije njihove. Tudi nekatere velesile bodo na ta način odlašale da olajšajo Zaveznikom stališče.

V KATERIH OZIRIH SE ZDIJO VELESILAM POGOJI NESPREJEMLJIVI?

Velesilam se zdi, da zahtevajo Zaveznički preveč ozenljaja; mnenja so, da bi se Bolgari lahko zadovoljili z mejo Enos-Midija. Dalje so velesile nazirajo, da imajo o egejskih otokih in o Kreti odločevati same; ne strinjajo se z zahtevu po vojni odškodnini. Ravno v tej zadnji točki je pa kompromis mogoč in velesile, kakor se sliši, bodo ta kompromis tudi predložile. Same namreč zahtevajo, da prevzamejo Zaveznički del turškega dolga — tudi Zaveznički so pristali na to zahtevo, sami pa zahtevajo vojno odškodnino. Velesile bodo, kakor se poroča z Dunaja privolile v kompenzacijo onega dela turškega državnega dolga, ki pripade na Zavezničke ter vojno odškodnino.

MEJE ALBANIJE IN MEDNARODNI POLOŽAJ.

Glede vseh krajev, o katerih je bil preprič, ali naj pripadejo Albaniji ali Srbiji — je usoda že odločena, razven glede Skadra in Djakova. Rusija zahteva, da pripade Djakova Srbiji in v tem slučaju žrtvuje Črnogorsko zahtevo in prepusti Skader Albaniji. Ruski zunanji minister Sazonov je dejal, da Rusija pri tej obljubi vstraja — samo da ne bo mogla izvršenih dejstev neupoštevati, t. j. ako Skader pade v roke srbsko-črnogorske armade, bo Rusija morala zagovarjati črnogorsko stališče.

V ostalem se pozicije Zavezničkov od dne do dne ojačujejo. Grki so namreč prodrli že do Volone in že menda tudi Volono zasedli.

AVSTRIJSKA LADIJA JE BILA, KI JE BOMBARDIRALA MEDUO.

Cetinje, 18. marca. Preiskava srbskega primorskega vojnega poveljstva je dognala, da Drača in Medue ni napadla turška križarka „Hamidie“, marveč avstrijska križarka „Arpad“, ki je bila nekaj časa v Draču usidrana, potem pa odplula v visoko morje ter se s turško zastavo vrnila in mesto začela bombardirati.

SKADER PRED PADCEM.

Cetinje, 18. marca. S širokega Visa se s tolikim uspehom obstreljuje Taraboš in Skader, da so se Turki morali iz dolžnih frontalnih okopov na Tarabošu umakniti, ker je črnogorski topovski ogenj vse te okope razdejal in uničil.

Cetinje, 18. marca. V Skadru so doslej imeli samo dva reflektorja, zadnji teden pa je črnogorska vojska opazila v trdnjavi tretji reflektor. Zagotavlja se da imajo Turki v Skadru tudi brezžični brzojav, ki je baje v zvezi z neko avstrijsko vojno ladjo, odkoder potem poročila iz Skadra pošiljajo v Carigrad.

Slovenska zemlja.

Iz Begunj na Gorenjskem.

Čudna so pota božje previdnosti, toda še bolj čudna pota našega svečenstva. Naš fajmošter Jaka se je baje naveličal lepe fare in pravi, da se bo rajše udinjal za ribiča. Ne vodijo ga pri tem slabi nameni, temveč velika ljubezen do bližnjega mu kristjana v osebi radovliškega kaplana Drolca Martina. Ta je po telesu in duhu neznaten, a poleg tega velik petelin in ne samo političen. Vsled teh vrtilin in vsled sijajne zmage klerikalcev pri deželnozbornih volitvah ga je prišel pohvaliti sam škof Bonaventura. Obilo ga bo nagradil. Na mesto Jaka bo sedanjemu radovliškemu kaplanu Drolcu Martinu fajmoštroval Begunjcem, saj kakor so jo tisti dan s škofom in kanonikom zgruntali. Škof se je pripeljal v Begunje, toda našega fajmoštra ni bilo doma, ker pravi, kaj bo hodil Bonaventura v Begunje, ko ima v Ljubljani dosti letnega. Kar nas je begunjskih vernih ovčic, se prav veselimo radovliškega Martina kot bodočega našega fajmoštra, ker namenda take hranilnice za kmete ustanovljati, da jih je potem sam žalosten. Za sedaj našega Jaka le občudujemo, da se bo »prijeteln« tako drage volje umaknil iz lepe fare. — Nevernik iz Begunj.

Iz Sevnice.

Ker sta si zadnje dni sem »Slov. Narod« in »Straža« glede števila duhovnikov v lavantinski škofiji takoj v laseh, povzamemo nekatere splošne številke iz — samonemškega! — »Personalstana« lavantinske škofije za leto 1913, v katerem je popisano stanje za 31. decembra leta 1912. V lavantinski škofiji je 221 župnikov, 144 kaplanov, 40 svetnih duhovnikov v drugih službah ter 55 redovnikov in 33 penzionistov. Skupaj torej 493 duhovnikov; v drugih škofijah se ta čas nahaja še 15 lavantinskih duhovnikov. Nezasedenih je 60 kaplanj in 7 ekspoziur oz. beneficij. Vseh cerkev in kapel je 679, število prebivalstva pa

mu je stopil na čelo, in mašinalno je segel za pas po bodalo, ki pa so mu ga bili vzeli.

Monklarju pa se je izvil vzklík veselja.

»Oče!« je vzklíknil in hitel menihu naproti, »kako boste srečni tudi vi nad srečo, ki me je doletela! Ah, stokrat bodite blagoslovljeni! Saj ne dvomim ni malo, da se imam zahvaliti le vaši priprošnji pri Bogu, da...

»Grof De Monklar,« ga je prekinil Lojola sirovo, »vam se blede! Kaj vidim! Vi osvobodite upornike! Ali ne veste, da je ta človek pun-tar, izdajalec svojega Boga in svojega kralja ki je poizkusil umoriti njegovo Veličanstvo sredi Luvra? In gorje vsakemu francoskemu podaniku, ki bi se ga branil aretirati! Gorje,« je zaključil s povzdignjenim glasom, vsakemu kraljevemu služniku, ki bi se branil aretirati vsa mega, če hočete postati sokrivce tega krivoverca, upornika in rokovernjača, ki so mu dokazani tako strašni zločini kakor napad na njegovo kraljevsko Veličanstvo v svoji lastni osebi.

»Oče,« je vzklíknil Monklar z osuplim glasom, »zdi se mi, da se izpozabljate... Z eno besedo vam razjasnim vse...«

»Stražniki!« je zagrnil Lojola, »V imenu kralja, ki ga predstavljam tukaj, v imenu Cerkev, katere pooblaščenec sem, storite svojo dolžnost!«

Lojola se je odmeknil.

LISTEK

M. ZEVAKO:

V senci jezuita.

»Bogme, spoznal bi bil, da biva tu tvoj stari oče! Saj do tega je moral priti, veš... A kako dobro govoriš! Izražaš se s takšno spretnostjo in lahkoto...«

»Vaša očetovska dobrota me prečunjuje.«

»Ne, ne... res je... Človek bi dejal, da te je nekdo poučeval... Kdo te je učil? Kateri častitljivi in dobri mož je poskrbel za tvojo vzgojo? Tista strašna čarovnica gotovo ni mogla biti...«

Lantné je prebledel kakor smrt, in radost ga je zapustila mahoma. Že je hotel povedati Doletovo ime; toda v velikodušnosti svojega značaja je rajši ohranil to žalostno razodetje zase...

Sicer pa je Monklar pozabil na svoje vprašanje; s tisto gibčnostjo in vročino nestalnostjo, ki se je razodevala v njegovih besedah in njegovem počutju, odkar je bil v ječi, je vzklíknil mahoma:

»Kakšen norec sem! Puščam te tu, v tem kužnem zaporu... In nič ne pomislim, da gotovo pogineš gladu. Da, pojdi z mano... pripravim ti večerjo, da se pokrepčaš...«

Prijel je Lantnéja za roko in ga vlekel s seboj.

Ta hip pa se je dvignila med vrati celice temna postava.

In Lojola glas je zadonel odurno:

»No, kaj pomeni to? Veliki profos daje sam svobodo jetniku! Ali blaznite, grof De Monklar?«

Da, Lojola sam je govoril te besede.

Ura Lantnéjevega usmrčenja se je bližala, in prečastiti je bil prišel, da ponudi jetniku tolažbo svete vere, s čimer mu je dal gotovo velik dokaz svojega uvaževanja.

Kajti zaradi drugih jetnikov, makar če bi bili sami odlični gospodje, si ne bi bil delal neprilík.

Toda Lantné se mu je bil postavil po robu s predrznostjo, ki jo je moral občudovati; Lantné ga je bil opasno ranil — njega, ki je mislil dotlej, da mu ni enakega v igri z meči.

Posledica vsega tega je bila, da se je Lojolaovo sovraštvo do Lantnéja podeseterilo.

Morda ga je sovražil še bolj, nego je prej sovražil Doleta.

Ob zori je torej Lojola v največji naglici zapustil samostan, kamor se je bil skril kmalu po svoji avanturi z Lantnéjem, ter se napotil proti dvorcu velike profosije.

Ne le, da je hotel prisostvovati Lantnéjevemu obešenju; njegov namen je bil pred vsem, posetiti ga še prej, kakor je bil že napovedal Monklarju.

Došpevši v dvorec velikega profosa, je zagledal Lojola vse polno stražnikov in sužabnikov, zbranih na dvorišču in tiščočih glave skupaj; razgovarjali so se s tihim glasom, toda očividno v velikem vznemirjenju.

Kakor hitro pa se je prikazal on, so se prenehali razgovarjati in vsi ti ljudje so sklonili glave tako skromno in ponižno kakor že od nekdaj vsi lakajji, kadar zagledajo pred seboj gospodarja.

Povelje, ki jim ga je bil dal Monklar, da naj ubogajo meniha v vseh slučajih, nenavadno spoštovanje, ki mu ga je izkazoval veliki profos, trud, ki si ga je vzel naložiti njemu v čast, ko ga je spremil do vrat, in še mnogo drugih znakov je bilo dvignilo Lojola v spoštovanju te služinčadi kaj visoko. S tistim posebnim služabniškim instinktom so slutili v njem mogočno osebo, stoječo tako visoko, da je trepetal pred njim sam Monklar, strah in groza vsega pariškega mesta.

Prvi pogled je razodel Lojoli, da se je moralo zgoditi nekaj nenavadnega.

Obrnil se je k desetniku, ki je poveljeval straži.

»Kaj se godi, vrli mož?« ga je vprašal.

»Nič posebno važnega, častiti oče,« je odgovoril vojak, a zadrega se mu je poznala po glasu.

»Kje je gospod grof De Monklar?«

znaša 506.472 duš. V mariborskem bogoslovju je 63 bogoslovcev, letos, lani jih je bilo 57, predlanskim pa 53; v dijaškem semenišču je 80 gojencev. — Na novo je bil v preteklem letu ustanovljen zavod salezijancev v Veržuju; ti vzdržujejo po poročilu v »Slov. Gospodariju« celo nižjo gimnazijo za svojih 60 notranjih gojencev iz raznih avstrijskih dežel, Porenja, Bavarskega in Prusije. Obljubljena kmetijska šola se odpre šele enkrat pozneje. Kanonična vizitacija in birma se leta 1913 se vrši v dekanijah Stari trg, Velika Nedelja, Maribor desni breg in Zavrč. V raznih farah je v škofiji nabranih celih 502.785 K za zidanje ali popravilo cerkev.

Sv. Krži pri Trstu.

Kako ljubijo svobodo so pokazali socialni demokratje v Nabrežini s tem, da so zažugali podjetniku tvrdo Benvenuti, da stopijo takoj v štrajk, ako si upa sprejeti kakšnega delavca na delo, ki je vpisan v NDO. Nek delavec iz Sv. Krži je bil tudi vsled tega odpuščen z dela. Vredno je, da zapišemo, kako so se obnašali socialistični teroristi, ko so dosegli svoj umazani namen. Vpili in kričali so kakor besni. Najbolj pa so se pri tem odlikovali oni regnikoli, ki so se bogsigavedi od kod priklajali sem k nam, kjer izpodjedajo kruha domačinom. »Bute lo foras« (vrzite ga ven!) so vpili. Odpuščen delavec bo seveda dobil zadoščenje za to, kajti NDO. je napravila proti tem izsiljevalcem ovadbo, in tako bo preskrbljeno, da bodo dobili nekateri, ki jim je previsoko zrastle rudeči greben, sedaj o Veliki noči brezplačne potice — v obliki črnega kruha. Slovenskim delavcem pa naj služi ta dogodek v resen opomin. Ali se vam ne trga srce, ko vidite, kako vas tuji podijo iz delavnic pod zaščito za svobodo in pravice zatiranih se boreče socialne demokratičje? Za vas, ki ste tu domačini, ni dela, a za one privrzanec regnikole, pa ga mora biti! Ni-li to v nebo vpijoča krivica? Socialni demokratje so vam tedaj z lepim vzgledom pokazali, kakšna da je njih delavska organizacija. Niti za trenutek več ne pomišljajte, ampak se takoj vpišite v NDO., ki je edina prava zaščitnica slovenskega delavstva. Vsak zaveden slovenski delavec, ki noče, da bi ga kedaj podili z dela razni privranci, naj se takoj organizira v NDO. Ustrašiti se tudi ne sme socialno - demokratičnega terorizma, kajti taka stranka, ki se le s terorizmom vzdržuje, mora prejeti ali slej izginiti z zemeljskega površja.

Dnevni pregled.

Predpogoji demobilizacije. »Slavjanin«, prinaša v svoji 4. številki poleg drugih lepih člankov tudi lep članek pogoji demobilizacije. Članek pravi, da si avstrijski diplomati vse prelahko predstavljajo rešitev rusko-avstrijskega vprašanja. Avstrija bo morala pokazati resno voljo, da hoče mir. Demobilizacija se ne bo izvršila, dokler ne dobi Rusija zadoščenja. List našteva 10 točk kot pogoje demobilizacije in sicer: 1. Poljski deželni namestnik mora oditi. 2. Jezuit Andr. Šepticki, ki dela največje intrige, mora oditi v Rim. 3. Prof. Grumevsky mora iti v pokoj za svoje protivstr. pisanje. 4. Morajo se izpustiti iz ječe ruski duhovniki in učitelji in 247 ruskih kmetov v Galiciji, ki so zaprti zaradi ruske propagande. 5. Ublažiti

se morajo razmere v Galiciji in Bukovini. 6. Zagotoviti se mora mir ogrskim Rusinom. 7. Mažari morajo dati Srbom in Hrvatom narodne pravice in cerkveno avtonomijo. 8. Hrvaški se mora vrniti ustava. 9. V Bosni Hercegovini se mora vpeljati srbski uradni jezik. 10. Češke šole na Dunaju se morajo zopet odpreti. Pod takimi pogoji bi torej prišla demobilizacija in mir. Do takrat je menda še daleč.

»Flottenverein« je imel te dni svoj občni zbor za novega predsednika je izvoljen pl. Detela, poleg njega Belar itd. torej sami Nemci in nemčurji. Zato je nepotrebno, da bi dobilo društvo tudi slovenski naslov — kakor je predlagal g. Štrukelj — in tudi hrv. časopisa ni treba. V Flottenverein ni nič slovenskega — zato mu ni treba niti slov. imena.

Razredna loterija. Priprave za razredno loterijo so v polnem teku. Srečke se začne prodajati junija in sredi oktobra ima biti prvo srečkanje. Za vsako loterijo se izda 100.000 srečk, ki bodo igrane v vseh petih razredih; cena srečke za vsak posamezen razred znaša 40 K za celo srečko pa 200 K. Srečke se razdele na 10 delov. Za vse srečke ene loterije bi torej država dobila 24 milijonov kron, na leto pa 48 milijonov, ker se vršita dve emisiji. Dobitki morajo glasom zakona znašati najmanj 70%, kar bi na leto znašalo 33,6 milijonov; državi bi tedaj spočetka ostalo na leto 14,4 milijona kron kosmatega dobička, od katerega treba odbiti še precejšnje stroške za pisarje, provizije itd. Kasneje se bo dohodek izboljšal z zvišanjem emisije. Z načinom organizacije razredne loterije se bavi finančno ministrstvo. Najbrže se bo oziralo na kolektante, ki jih bodo priporočile trgovske zbornice in druge poklicne korporacije in na tobačne trafikante. Vsekako pa se bo stvar uredila tako, da finančna uprava ne bo pozneje nosila rizika za neprodane srečke ter se bodo loterijske poslovalnice ustanovile le proti primerni kavčiji. Imeteljem poslovalnic se bo izplačevala provizija: bankam najbrže kake 3%, trafikantom in drugim manjšim poslovalnicam pa do 6%.

Z naše mladinske mize. Pod tem naslovom piše v »Popotniku« priznani mladinski pisatelj Pavel Flerč o III. zvezku E. Ganglovihih zbranih spisov za mladino tako-le: »Trinajst jih je teh spisov, polni so veselja mladih let; hodijo z otroki po njih mladi, trnjevi poti; v maskare je šel v sanjah Poljančev Joško; sv. Miklavž je prišel k malim v vas... Takih so kosi iz življenja, prav iz življenja malih. Gangli ostane našim malim tudi s tem zvezkom ljub prijateljem in marsikateri časek svojega mladega življenja se bodo menili z njim.« — O »Spisih Mišjakovega Julčka« piše isti ocenjevalec, ki se mu vidi, da pozna otroško dušo, otroško hrepenenje in življenje, tako-le: »Mišjakov Julček postaja po večini z vsakim zvezkom bolj mladinski pisatelj: pristrčen, ljubek, z otroki vesel, z otroki žalosten; z njimi ljubi, z njimi živi.« — O I. J. Ribičičevem zvezku »Vsem dobrim« piše učitelj P. Flerč: »Takih mladinskih spisov kot je ta, pri Slovencih ni dosti; pa tudi Ribičičev menda ne. To je umetnik, ki ubira pot moderne in so mu pred vsem glavni notranji vtiski. Na življenje zunaj in znotraj zre mirno, roka pa mu riše, kar je videl, v velikih potezah.« — Na mestu bo, če izrečemo tu javno priznanje podjetnosti učiteljskih organizacij, da si upajo v sedanjih ča-

sih izdajati knjigo za knjigo po teh nizkih cenah (vez. po 1 K 50 v) ter se potem ne boje ne stroškov za opremo zunaj in znotraj. Vse knjižice so ilustrirane. Slovenskim staršem pa je sveta dolžnost, da podpirajo ta podjetja zaradi slovenske učiladine. Vse te knjige se dobe v Učiteljski tiskarni, ki jih je kar najkrasneje natisnila.

Knjige Slovenske šolske Matice so se razposlale križem domovine. Vsak član je dobil za 4 K čvetero knjig. V vrednosti njih vsebine smo že poročali. Danes izpolnjujemo le še prijetno dolžnost, če povemo, da je tisk jako lep in sploh vsa vnanja oblika knjig zelo okusna, kar dela čast in daje dobro ime Učiteljski tiskarni, ki je vse te štiri knjige natisnila.

Šolske vesti. Za provizorično učiteljico in voditeljico šole na Dobravi pri Kropi je imenovana gđ. Marija Sajovic, doslej provizorična učiteljica v Gorenjih Gorjah. — Za suplenta na šoli pri Devici Mariji v Polju je imenovan namestu učiteljice Ivane Majer, ki je radi boleznih na dopustu, absolvirani učiteljski kandidat Franc Jankovič, dosedanja suplentka na šoli na Viču Marija Držaj je imenovana za provizorično učiteljico na šoli v Polhovem Gradcu.

Zopetna preložitve roka za odajo napovedi v svrhu priredbe dohodnine in rentnine za leto 1913. Z ozirom na razglase c. kr. finančnega ravnateljstva za Kranjsko z dne 1. decembra 1912 št. A I 4223, z dne 28. decembra 1912 št. 2052/Praes. in z dne 17. februarja 1913 št. 483/Pres. priobčene v uradnem delu »Laibacher Zeitung« se naznanja, da je c. kr. finančno ministrstvo z odlokom z dne 14. marca 1913 št. 18080 rok za leto 1913 vnovič do dne 31. maja 1913 podaljšalo.

Uradne vesti. Dražbeni oklic. — Dne 21. marca 1913 ob 11. dopoldne bo pri podpisani sodnji dražba zemljišč a) vl. št. 272 in 325 kat. obč. Krškavas in b) vl. št. 587 in 628 kat. obč. Cerklje, obstoječih iz hiš št. 15 v Dol. Stopicah, št. 66 v Črncencih in 10 zemljiških parcel brez pritlikline. Cenilna vrednost: ad a) 2010 K, ad b) 930 K. Najmanjši ponudek: ad a) 1340 K, ad b) 620 K. Pod temi zneski se ne prodaja. C. kr. okrajna sodnija v Krškem, odd. II., dne 21. februarja 1913.

Dober plen. Dne 12. marca je bil v Radovljici semenj, katerega je izmed drugih posetil tudi neki uzmovšč, ki je napravil izborni plen. Mesto da bi bil nakupil živine, je pred blagajno na postaji posestniku Ivanu Prosenu s Strahinja pri Kranju prerezal na telovniku žep ter iz njega ukradel denarnico, v kateri je bilo 8 bankovcev po 50 K, eden za 100 K in eden za 20 K. Med postajama Radovljica-Lesce je pa v vlaku prerezal žep 85letnemu užitkarju Tomažu Zupanu iz Sela pri Zabreznici ter mu ukradel denarnico, v kateri je imel dva bankovca po 100 K, dva po 20 K in 8 zlatov po 10 K. Orožništvo je zamogo konstatirati le toliko, da je osumljenec okoli 35 let star, je imel lepe brke, čedno sivo obleko in črn, trd, nizki klobuk. Od kod ga je veter prinesel, je popolnoma neznan.

Roparski umor. V desetem dunajskem okraju se je dne 16. t. m. izvršil roparski umor. Na nekem stavbišču so našli stavbinskega paznika Herbsterja umorjenega. Neznani morilec mu je ukradel hranilnično knjižico. Vključ temu, da so spustili na sled za morilecem policijskega psa, se vendar doslej ni posrečilo morilca prijeti.

Samomor. Predčerašnjem se je vstrelil na Dunaju znani kavarnar Viljem Kretschner. Vzrok samomora je doslej še neznan.

Rodbinska drama. V Wolkershoynu je umoril te dni tesar Anton Kast s pomanjkanja svojega petletnega sinčka in svojo ženo, na kar si je še sam poglaval kroglo v glavo.

Grozna drama ljubosumnosti 15-letnega dečka. 15letni trgovski učenec Lavrionov iz Kijeve, ki je imel ljubavno razmerje z neko 15letno šolsko učenko, je dne 16. t. m. zabodel z bodalom svojega tovariša, na katerega je bil ljubosumen, umoril je nato svojo ljubico in si slednjič poglaval se samemu sebi kroglo v glavo pred očmi policije, ki je prihitela na mesto umora. Oče morilca je preteklo leto izvršil samomor.

Smrten padec avijatika. Avijatik Mercier iz Pariza je te dni napravil polet na svojem aeroplanu, v okolici Amberiena. Pri tem je padel tako nesrečno na tla, da je bil na mestu mrtve.

Zastrupljeni datlji. Pariška policija je aretirala te dni 30letno pevko Marto Bergerjevo, ki je imela razmerje z industrialcem Loopetom. Loopetova soproga je pevko obdolžila, da ji je ta pred nekaj dnevi poslala zaboj z zastrupljenimi datlji. Policija je dognala, da so bili datlji zastrupljeni s sublimatom. Tudi hišna preiskava pri pevki je prinesla veliko obtežujočega materiala. Marto Bergerjevo so vsled tega zaprli.

Sternicklov proces — trikratna smrtna obsodba. Preteklo soboto zvečer je izrekla porota v Frankfurtu n. O. razsodbo v tridnevem procesu proti znanemu roparskemu morilcu Sternicklu in njegovim trem sokrivcem, ki so bili obtoženi radi zločina roparskega umora, izvršnega v Ortwigu na posestniku Kallesu, njegovi ženi in deklji. Glavni obtoženelec August Sternickel je bil obsojen zaradi trikratnega umora trikrat na smrt. Sternicklova tovariša Jurij Kersten in Franc Schlieffen, ki sta bila sokriva umorov v Ortwigu, sta bila obsojena dvakrat na smrt. Viljem Kersten, ki se je tudi udeležil umorov, in ki ni niti polnoleten, je bil obsojen na petnajst let težke ječe.

Roparski napad. V Baeni pri Kordovi na Španskem so izvalili roparji nekega slugo z denarjem na samotni kraj, kjer so ga oslepili s poprom. Nato so ga zadržali in mu pobrali denarno torbo, v kateri je bilo 10.000 peset. Roparji so nato pobegnili in jih doslej policija še ni mogla prijeti.

Obsojeni trgovec s človeškim mesom. Na Angleškem je prišel v veljavo zakon, po katerem se obsojijo trgovci z dekleti s kaznijo s palicami. Interesantno je, da je nastopil to kazen neki galški trgovec s človeškim mesom Marko Bauer, ki je mlada dekleta navidezno poročil, nato pa jih prodal v bordel v Argentini. Marka Bauerja pa so prišli in so ga obsojili na 25 palic po zadnji plati in 18 let prisilne delavnice.

Popravek. V včerajšnjem uvodniku se je vrnila napaka: tiskano stoji poleg: Stajerca in Domoljuba — stati bi moralo: Stajerca in Domačina.

RAZNE ZANIMIVOSTI.

Eifflov stolp kot termometer. Zgraditelj Eifflova stolpa v Parizu ki je pred kratkim praznoval osemdesetletnico svojega življenja, je doživel zadoščenje, da se porablja njegovo mojstersko inženirsko delo za znanstvena raziskavanja. Njegova

najnovjša čudna vporaba je — kakor nam piše »Stalna delegacija« avstrijskih inženirjev — da se meri z njim najobčutljivejše temperaturne izpremembe. Za to ga posebno vsposobljena mrežasta konstrukcija in velika višina. Eifflov stolp, katerega masa tehtaja 7000 ton, je kljub tej teži med najlažjimi zgradbami na svetu. Ako si ga mislimo tisočkrat pomanjšanega, tedaj bi bil z višočino 30 cm, naravnost suptilno nežne konstrukcije. To pa ravno povzroča, da stolp z upravo zelo hitro in v veliki meri reagira na temperaturne izpremembe. Na žici, ki visi od druge ploščadi in je 116 m dolga, se jasno opaza izmenjavanje višine stolpa ob temperaturnih izpremembah. Stolp deluje kakor zelo občutljiv dilatacijski termometer. Na 116 metrov dolgem termometru so stopinje zelo dolge in torej za merjenje majhnih izprememb naravnost izborne.

Ruski carjevič in etiketa. Princ Aleksej, ruski prestolonaslednik, je nenavadno živahen otrok in tako temperamenten, da se pogosto, da, zelo pogosto pregreši proti etiketi. Tako na primer tole. Ako se pelje s svojimi sestrami v kočiji in sicer takrat, ko gleda kar največ ljudi na cesarski voz — tu neizrečeno rad vščipne svoje sestrice v stegno, silno je namreč vesel, da se te ne smejo radi etikete niti ganiti. Najlepšo stvar pa je napravil lani. Cesarska rodbina je bila v vročih mesecih v Livadiji na Krimu. Car je imel ravno važen pogovor z enim izmed svojih ministrov, ko je prihitel v sobo mali carjevič in je zaklical: »Papa! papa! Car je prekinil razgovor in je sinka opomnil, da ga ne sme vendar v prisotnosti gostov tako nagovoriti. Carjevič je sicer osupnil, nato pa se je zavrnil po vojaško in je rekel resno: »Veličanstvo, vaše hčere mi ne dajo miru!« Car in minister sta udarila v smeh — to je bil ves odgovor na princovo pritožbo. Temu pa se je nagubano čelo in je nadaljeval: »Veličanstvo, prosim pojasnila, zakaj ni vaš minister pozdravil prestolonaslednika?« Car je zopet udaril v smeh, toda to pot sam, ker minister — se ni več smejal.

Ljubljana.

— Za velikonoč naj pošilja vsak Slovenec sokolske razglednice.

— Najlepši prihruli so srečke za umetniško loterijo.

— Iz gledališke pisarne. Danes v sredo popoldne ob 3. zabavna burka »Pred poroko«, ki je budila pri premijeri s svojimi komičnimi situacijami nepretrgano veselost, da gledalci kar niso mogli iz smeha. Predstava bo izven abonementa, za lože nepar, cene zelo znižane. Ob 7. zvečer (par) priljubljena opereta »Jesenski manever« z našo subretko gđeno. Fantovo v vlogi prostovoljca Marosija. — V četrtek, petek in soboto ne bo predstav. Za praznike pripravljata opera »Tosca«, drama Cankarjevega »Kralja na Betulnovi« z gospodom Borštnikom iz Zagreba, ki praznuje letos tridesetletnico svojega igralskega delovanja v vlogi Kantorja. Naš rojak g. Borštnik si je želel, nastopiti v izvirni slovenski, če mogoče Cankarjevi igri.

— Slovensko gledališče. Sinočna predstava »Jesenski maneveri, pri kateri je v vlogi prostovoljca Marosija gostovala gospa Polakova, je občinstvo globoko zadovoljilo. Gospa Polakova kot prostovoljec v svoji porednosti in v svoji naivnosti

Iz korespondence pokoj. prijatelja Ramivova.

Priobčil Hefajstov.

Pod Pohorjem, 15. III. 1913.

Včasih, ko je naša mlada literatura samo vojska besed, ko se naši mladi literatje kosajo, kdo bo napisal lepše zvanečo besedo, ki ne pove nič, ne bo odveč, ako objavim dve pismi pokojnega prijatelja, ki je bil tudi mnenja, da je beseda vse, vsebina nič.

Evo jih brez komentarja!

I.

13. julija 1907.

Dragi fant!

Cel teden se že dolgočasim doma. Črni kruh in slaba voda, pri moji veri, to je vredno puščavnika ne dijača. V nedeljo, 7. julija je bilo v sosednji fari žegnanje. Bil sem v krčmi, to je itak najvažnejše od 10. do polu 4. Prvo poldrugo uro sem se kratkočasil z natakarcico (fino, komedratno punčko iz naše fare, nekoli-ko gosposka) od polu 12. naprej pa, ugani s kom — z nekdanjo Ivanovo ljubico, krčmarjevo hčerjo Tilko. (Otilija Erjavec). (Oprostite, da delam toliko oklepajev). Za silo se je še dalo z njo zabavati. Prišel sem tako daleč pri nji, da se tičeja in da je obljubila priti 11. avgusta v Ljutomer

na veselico. Tudi Tvoj prihod sem ji naznanil in ona Te baje zelo radovedno pričakuje. Fantič sreča Te išče, um Ti je dan etc. Tudi ona je kodrasta, le da so njeni kodrčki črni. Tvoji pa bolj pšenice (oprosti mi, da sem tako prozaičen) barve. Mogoče, da se Ti kodri zapletejo, eni v druge, ali pa da se Ti zapleteš v nje, če že se nisi v katere. Toda to Te gotovo dolgočasí.

Jaz sem čisto prost. Istotako moj prijatelj Ivan, še ni nobeni pogledal pregloblo v oči. Sedaj čitam Shakespearovega »Romeo in Julija«. Kaj ne zelo ganljiva snov. Posebno ona scena, ko je Julija na balkonu, pravzaprav pri oknu in Romeo na vrtu, to se mi res dopade (2. akt, 2. prizor). Ko bi še jaz kje katero tako našel pri oknu! — No, sedaj sem pa spet sentimental in to se ne spodobi za radikalca. Pa mogoče je pri Tebi isto.

Kaj je kaj v politiki novega? Jaz še nisem dobil nikakega posebnega časnika v roke. Kaj je z radikali in shodom v Ljubljani? Veš kaj o liberalnem shodu? Si naročen na njih »Poročilo«? Veš kaj o Profutu? Kaj je v »Omladini«? Poročaj mi vse, obširno seveda, in če bi jaz prej ne pisal, povej mi pravočasno, kdaj prideš k meni.

Radikalne pozdrave

tvoj Ramirov.

II.

24. julija 1907.

Mio caro!

Prečital sem Tvoje cenjeno pismo prvič in naredil dolg obraz, prečital sem ga drugič in naredil daljšega. Suhoparno, strašno suhoparno. Od same politike človek tudi ni sit in tako treba soli zraven. Tvoje pismo je sicer dobro prekuhan, pa nezabljeno, neosoljeno. Naj v miru počiva, jaz ga ne pogledam več.

Pisal si mi precej najvažnejše pa po navadi izpustil, to je datum svojega prihoda. Povej no, kdaj prideš, če ne Ti Tilka čisto zvane od nestrpnosti radovednosti. Meni se smili ubogo dekle. Ne zabi ji prinesiti sladkorja! — Sicer je pa tudi zame važno, kdaj se prikoboliš in ravno zato Ti pišem sedaj, da Te opominam na to. Čitam »Slov. Naroda«, v številki od 6. julija krtači precej na dolgo g. Zidanška. Par važnih reči iz lista Ti povem, ko prideš k meni. Škoda sedaj papirja.

Kaj počne Tvoja Nina? Je bila ali bo pri Vas kaka veselica? V zadnjem slučaju se spravi k svojemu dekletu, pa mu reci, kakor pravi Heine:

»Erlauben Sie schönste Fräulein, Mir armen Sohn der Musen, Daß ich lege mein Sängeshaust Auf ihren Schwanenbusen.«

ali pa kakor Hamlet: »Fräulein soll ich in eurem Schoß liegen? in Ein schöner Gedanke, zwischen den Beinen eines Mädchens zu liegen! (III. Akt, 2. Scene.)

Mogoče bo tvoja dražestna Ofe- lija pri tem malo zarudela, pa to nič ne de. Samo s tistim »Sängerhaust« ima svoje težkoče, ker imaš do »Sängerja« še daleč. Nisi se še skopal v luži in se zagledal v sonce itd. Pa da ne zabim — Ti si sam literat. Vseeno piši mi o Nini in razloži mi svoje trpljenje in težave!

Včasih sem naravnost grozno sentimental. Ne vem ali sem poddedoval to hvalevredno lastnost od Westherja ali od Zorina pa približno istega kalibra bo. Samo Lote ni, pa ta bi se že dobila. Sedaj so lepe mesečne noči in takrat me vrag napade. Malo mi manjka, pa začnem delati verzje pri luninem sij.

Gori sem citiral Heineja in tukaj Ti lahko povem, da ga sedaj čitam. Pa ne misli, da sem zaradi tega zaljubljen. Priporočam ga tudi Tebi.

Res, skoro bi pozabil, stori mi malenkostno uslugo. Prosim Te, če imaš Prešerna doma, ali če ga kje dobiš, napiši mi na posebnem papirju pesem: »Pod oknom« (Luna sije...) Saj za tak papir, na kakršnem si mi pisal zadnjič, Ti menda ne bo žal. Jaz mislim namreč zdaj trubaduriti.

Pesem si torej izposodim iz Prešerna (saj mi menda tega ne zameri), kaka koča naj predstavlja gradič v mavriškem slogu, kravja dekla visokorodno, plemenito damo, metla pa paljlač. Samo za balkon in gitaro sem v zadregi. Morda mi tukaj Tvoja bistra glava pomore. Če bi šlo vse po sreči ali pa po nesreči, bi lahko vzel za motto svojega prihodnjega pisma verzje: »Stara baba Iskerca, itd. In Geoffroy Rudel je tukaj.«

Želel bi, da bi se v Tvojem prihodnjem pismu vsaj parkrat zabliskalo, da bi ne bilo tako nevaležno delo ga citati. Privleči dovtipe za lase, če drugače ne gre. Saj mi boš menda torej kaj pisal o svoji (zdaj se pripravljaj) dražestni, mili, neumljeni, nedosežni, pristrčno ljubljni, nikdar pozabljeni, lepi, čisti, nežni, temnooki, rdečelični, črnolasi devi (Nini) (von der kleinen feinen Reinen, Einen), z alabasterskim vratom, svilnatimi trepalnicami, snežnobelimi grudi, s pristrčnimi jamicami v licih, bisernimi zobki, rubinskimi ustnicami, angeljskim obličjem, melnikimi ročicami in s kurjimi očesi. V druge pikantnejše pokrajine si ne upam. Tukaj imaš epitoja, če ji boš kedaj koval stih. Tvoja je tudi petošolska!!! sicer pa pardon. Ne vem prav, ali je Nina identična s tisto, zaradi katere si bil siromak okregan od mamice, ali ne. Piši torej obširno.

Gričar & Mejač, Ljubljana

Prešernova ulica števil. 9.

Največja zaloga zgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke. — Konfekcija za dame.

Točna postrežba.

Solidne cene.

V Tivoli!

Ako se hočeš dobro zabavati, pojd v restavracijo „Tivoli“;

tam je izvrstna češka kuhinja, dobiti je tudi vedno sveže pivo in razna pristna vina po zmernih cenah.

Velika dvorana Hotelske sobe

je vedno brezplačno na razpolago za veselice, shode, predavanja itd. po jako nizki ceni vedno na razpolago.

Vsako jutro že ob 6. uri sveže kuhana kava.

nepopisljiva. Bila je takoj za svoj prvi prizor zaslužen počastena z lepimi šopki. Tudi ostali so bili na svojem mestu.

— **Štiridesetletnica službe** obhaja danes Anton Navljan, član društva komisijonarjev v Ljubljani. Svojo 40letnico obhaja še čvrst in zdrav še vedno v službi svojega poklica. V mladih letih je bil kot vojak na Laškem in je bil leta 1866. pri Kustoci v bitki. Z vojne se je vrnil živ in zdrav, na kar se je posvetil svojemu stanu. K njegovim štiridesetletnici mu njegovi tovariši čestitajo.

— **Z Ježice.** Radi naših nedeljskih novic z Ježice je bil P. Ernst hud na »Dan« — tako hud, da mu ni zadošala samo ena igra temveč je pridjal še komedijo, kjer je nastopil sam s protestom proti »Dnevnu«. Svetujemo gospodu patru, da se raje drži svojega poklica v Šiški in naj ne hodi združat delat na Ježico, sicer bo še kaj neprijetnega slišal.

— **Politično in izobraževalno društvo za dvorski okraj** izreka najiskrenejšo zahvalo neimenovanemu dobrotniku, ki je društveni knjižnici podaril »za piruete« znesek 25 K in zobozdravniku g. dr. Al. Prannseisu, ki je v isti namen naklonil znesek 10 K; prav tako toplo se pa tudi zahvaljuje g. dr. Tinku Kunaverjevi z Lepe poti in g. meterju Franu Hribarju za lepe podarjene knjige. Da bi našli mnogo plemenitih posnemačev!

— **Umrli** je dne 17. t. m. zasebnica g. dr. Monika Amalija Regorschek. Pogreb ranjke bo danes, v sredo 19. t. m. ob 4. uri popoldne. R. I. P.!

— **Deželni muzej »Rudolfinum«** ojutane velikonočno nedeljo, t. j. 23. t. m. zaprt za javni posest, zato pa bode v ponedeljek, t. j. dne 24. t. m. od 10. do 12. ure dopoldne odprt.

— **Preobložil** je včeraj neki hlapec, ko je peljal slamo po Resljevici, toda ne voz s slamo, marveč samega sebe z alkoholom. V pijanosti je slamo tako slabo naložil, da jo je skozi izgubljal, a je vsled svoje preobloženosti ni mogel pobirati. Ko je stražnik uvidel, da bi naposled hlapec zamogel priti domov s praznim vozom, je le tega vozniaka odstranil in izročil voz in konja drugemu.

— **Turki se vračajo.** Predvčerajšnjem se je mimo Ljubljane s posebnim vlakom iz Soluna preko Trsta peljalo 450 Turkov, kateri so zapustili o času okupacije Bosno in odšli na Turško, sedaj se bodo pa zopet nastanili na rodni zemlji.

Če sta to dve osebi, potem piši o obeh, in zgoraj navedene okraske in pridevnike prideni tisti, katero imaš rajši.

Moj prijatelj in rojak Ivan misli baje iti kakor sem slišal v Marjino Celje na božjo pot, da dostojno obhaja 750letnico tega letanja tja gor. Simplicitas! Sicer pa ne vem, če se bo ta vest obistinila. To pismo se ti bo zdelo menda precej konfuzno. Toda nalašč je vse zmešano, da je povsod nekaj soli. Ljubo bi mi bilo, če bi me hotel Ti v tem posnemati.

Dosem je bilo pismo koncipirano (koncipirano) in pisano 24. julija, ker je še prostora dovolj in velja znamka svojih 5 kr., hočem še izstisniti par besed kar ex abrupto. Pišem pa 26. julija.

Iz Tvojega pisma (vendar se ga še enkrat dotaknem) veje iz vrstic in med vrstami velikansko, prav radikalno navdušenje.

Danes sem se sešel prvič, kar sem doma s svojim dekletom z nekdanjim. Segnila sva si v roke itd. in čez tri četrte ure sta naredila Monsieur in Madame drug drugemu yljudni kinks in se ločila.

Lahko bi ti pri tej priliki načelkal raznih neumnih toda meni se smili Tvoja trezna radikalna butica in zato molčim.

S tulečim antiklerikalnim pozdravom tvoj Ramivov.

Pripis 27. julija jutraj.

Nocoj se mi je sanjalo o samih dekletih. Skušnjavec me nadleguje. Bog bodi milostljiv moji ubogi, grešni duši! Moli zame!

— **Spomladanska dela v parkih** in drugih nasadih se že več tednov ob zelo ugodnem vremenu vrše. Razno grmičje in drugo drevje se snaži in obrezuje. Tudi pota se pridno popravljajo in nasipujejo. Vsled teh del je Trubarjev park že nekaj dni za občinstvo zaprt.

— **Umrli so v Ljubljani:** Simon Malenšek, bivši delavec, 60 let. — Alojzij Berčič, tovarniškega delavca sin, 9 mesecev. — Ivana Leben, šivilja, 77 let. — Ana Presker, soproga železniškega oficijala, 40 let.

— **Loterijske številke.** Gradec: 76, 14, 86, 54, 55.

Trst.

Po kaj je prišel v Trst. — **Nesramno postopanje z 72letnim starcem.** Janez Prinčič iz Kojskega (Brda), star 72 let, zapuščen in brez sorodnikov, je prišel v ponedeljek v Trst peš iz domačega kraja (okolu 15 ur hoda), zato, da pride do pravice in svojega premoženja. Starček živi največ od milodarov dobrih ljudi in zraven hodi v zastavljalnice, kjer kupi na dražbi razne zlatnine poceni in jih potem prodaja znanim ljudem, in pri tem nekaj izkupi. Največkrat mu znanci sami naročajo, naj kupi o priliki to in ono in naj jim prinese. — Starček je pripovedoval, da je bil pred božičnimi prazniki v Trstu, kjer je nakupil nekaj lišpa, in se nato odpravil v hribe, kjer bi te reči prodal. V Kanalu pa ga je ustavil orožnik in ga odpeljal na orožno postajo. Med potjo pa ga je orožnik udaril s puškinim kopitom po hrbtu in s pestjo po čelu, in to brez vzroka. Morda se je g. c. kr. orožnik dozdevalo, da hodi starček prepočas. Na orožniški postaji mu je pobral vse, kar je imel pri sebi: 4 ure, 8 verižic, 9 svetinj in nekaj drugih srebrnih kosov. Snel mu je s prsta celo prstan, ki ga je nosil že desetletja na roki. Pri tem je seveda ves čas surovo ravnal s starčkom. Ko ga je obral, ga je zapodil na cesto in mu velel, naj pojde iskat odvzete reči na glavkarstvo v Gorico. Ubogi Prinčič je romal v Gorico na glavkarstvo. Tam so mu pokazali vse odvzete predmete, izročiti pa mu niso hoteli ničesar. Dejali so mu, da odpošlejo vso zlatnino na županstvo v Kojsko, kjer naj se zgloši. Prinčič je romal domov. Na županstvu so mu rekli, da ne dobi ničesar; vsi njegovi dragulji da bodo prodani in denar obrnjen v dobrodelne namene. Revež je prišel v ponedeljek v Trst, da dobi potrdilo od zastavljalnega urada, da je res kupil one predmete, ki so mu odvzeti. — Starček je ves obupan, zakaj te ure in verižice so vse njegovo premoženje. Nekatere kose pa so mu izročili znanci, da jih proda. Čudno se nam zdi, da se županstvo nič ne zavzame za svojega občana. Ali ne more županstvo Kojsko najti pravice? Ali ne pozna siromaka, ki je brez hiše, brez njive in brez sinov? Morda je res postavla, da ne sme prodajati siromak takih reči, pravica pa ni, da se mu odvzame vse, kar ima in se ga pahne na cesto. Ali je morda pravica, da sme c. kr. orožnik v Kanalu biti 72letnega reveža s kopitom in pestjo, da čuti še sedaj bolečine? Ali niso postavbe za vse enake? — Napisali smo to, ker se nam smili neveden starček, ki mirno trpi in išče pravice po uradih.

Ne ve, kdo ga je razrezal. Neki stražnik je našel v nedeljo ponoči v Rojanu (predmestje) mladega človeka na tleh, ki je bil ves pokrit s krvjo. Poklical je telefonično zdravnika z rešilne postaje, ki je dal prepeljati neznanca v bolnišnico. Tam so konstatirali, da ima moč štiri do 7 cm dolge rane, ki mu jih je zadalo kako ostro rezilo. Razkužili so mu rane in jih zašili. Ranjenec je bil zaradi izgube krvi in zaradi prevelike množice vžitega — alkohola ves čas brez zavesti. Še-le naslednje jutro se je prebudil in povedal, da mu je ime Peter Galiussi, zidar, star 26 let. — V kakih družbi in kje se je nahajal prejšnji večer, ni vedel. Tudi se ni mogel domisliti, kdo bi ga bil napadel. — Morda se pa bo vendar-le spomnil, predno se mu zacelijo zašite rane.

Precej »prometa« je imela v nedeljo rešilna postaja. Zdravnik je bil klican na osem krajev. Rešilno postajo pa je prišlo obiskat 22 ranjencev. Takih, ki so se poškodovali na rokah, je bilo 12; zaradi raznih poškodb na telesu 8; dva pa sta bila vgriznjena od psa.

Politični shod v cerkvi sv. Antona novega v Trstu. Za nedeljo dne 16. t. m. je »Edinost« opozorila tržaške Slovence na takozvane postne propovedi, ki se vrše v cerkvi sv. Antona novega. Brez vsake posebne »tacije« se je zbralo ogromno število narodnjakov v nedeljo popoldne v imenovani cerkvi, in so pričakovali, da se sami prepričajo o napadih, ki so se že par nedelj ponavljali. Grobna tišina je nastala, ko se prikaže na prižnici neki jezuit, ki sliši baje na ime Pristov. Po kratkem uvodu je takoj napadel vse napredno časopisje, seveda v prvi vrsti »Edinost«. Prišel je kričati, kot da bi bil postal blazen: »poročevalec tiste umazane lažnjive falotske »Edinosti« je danes tukaj, poiščite ga, vstane naj, oglasi naj se, da ga bomo vsi spoznali.« Ko je prav po barbarsko opsoval »Edinost in njene urednike, se je spravil nad »Sokola« in razvil obširno agitacijo za svoje »Čuke«. Pozivljal je stariše, naj ne puste svojih sinov pri tržaškem »Sokolu«. Dalje je blatil slovenske odvetnike v Trstu, naše politično društvo. Mimorede je omenil, kako je gospod pappež nezmožljiv, kako moramo tudi v političnih vprašanjih ubogati gospoda škofa, gospode fajmoštre in gospode kaplane. Velikega učenjaka in reformatorja škofa Bonomelli-ja je proglasil ta omejeni kaplanček za liberalnega škofa in krivoverca. Pri vsakemu posameznemu napadu pa je nazvočega poročevalca »Edinosti« opozarjal, da naj vse zapiše, kar on govori. Ko si je nekoliko ohladil svojo »sveto jezo« nad liberalci, se je spravil nad socialiste, povedal je med drugimi napadi neki slučaj, kateri se je baje njemu pripetil pred 5 leti v Idriji na Kranjskem. Rekel je, da ko je bil pred 5 leti na misijonu v Idriji, je zbolel takratni voditelj idrijskih socialistov in zahteval, da ga on obišče na zadnjo uro. Ker pa on jezuit ni imel ravno časa, je šel g. dekan in previdel spokorjenega voditelja idrijskih socialistov. — Dalje je prepovedal čitati vse napredne časopise in priporočal »Slovenca«, »Novo Dobro«, »Domoljuba« itd. Napadel je tudi naš humanitarni zavod sv. Nikolaja in priporočal neko društvo sv. Marte, Marijino družbo, klerikalne posojilnice, Čuke in druge klerikalne poneumljevalnice. Ko je moral končati — kajti govoril je že 1 uro in pol, se razkorači in pravi: »Še nekaj imam na vesti, kar vam moram povedati. Bližajo se namreč deželnozborske volitve. Tržaški Slovenci dobro pazite, komu boste oddali vaš glas. Kdor vam ne more dokazati, da je uzoren kristjan, da hodi redno k spovedi in sv. obhajilu, da se posti itd., ga pod kaznijo dvojnega smrtnega greha ne smete voliti in ako je tudi Slovenec.« Nato je pokazal svojo črno suknjo in kričal kot norec: »Mi farji zaničevani, jezuiti, ukažemo tudi v političnih vprašanjih in nihče drugi.« Zaželenega uspeha ta blaznjeni jezuit ni dosegel, pač pa ravno nasprotno. Slišalo se je med »shodom« ponovno polglasno smejanje, posebno med ženstvom. Po »shodu« so pa po raznih gostilnah na račun zbesnelega popa ljudje zbijali razne šale. Splošno se je pa kritiziral njegov surovi nastop in tudi jezik. Govoril je namreč takozvani gorrenjski dialekt. Svojo postno komedijo je oškodoval tudi tržaško slovensko gledališče, ker so se ljudje na njegovi brezplačni burki dovolj zabavali.

Društva.

Napr. pol. izbor društvo za Košicejski okraj. Redni občni zbor se vrši dne 28. marca t. l. točno ob 8. uri zvečer v restav. prostorih pri »Levu« Mar. Ter. cesta 16 h kateremu se uljudno vabi vse člane.

Dnevni red: Poročilo predsednika, tajnika, blagajnika in rač. preglednikov. Volitev odbora in rač. preglednikov. Slučajnosti.

»Politično in izobraževalno društvo za dvorski okraj« naznanja, da bo zaradi praznikov društvena knjižnica odprta danes, na praznik sv. Jožefa od 10.—12. dopoldne, jutri na veliki četrtek od 6.—8. zvečer in na velikonočni ponedeljek od 10. do 12. dopoldne; od prihodnje srede počenši so pa zopet običajne poslovne ure, t. j. vsako sredo od 6.—8. zvečer in vsako nedeljo in praznik od 10.—12. dopoldne.

Balkanski odmev.

Od vzhoda veter piše in tisočev odmev prinaša čez pogorje, ki mu krvav odsev razžarja vse obzorje. V plamenu borne hiše, otroci, starčki, žene na kole nabodene, ko prej osramočene po zversko bile so! Krščanska se molitev za skorajšnjo rešitev in prošnje mile so tam dvigale v nebo zaslužnjencem stoletja — pomagal ni nikdo! Vsled groznega početja zverinskih je ljudi zdaj tam še kup pepela, oglodane kosti: a krokarev krclala so dalje odletela, kjer spet nebo žari! Vsak, ki človeška duša oživlja mu telo, z bridkostjo le posluša balkansko zgodbo to! Nekdo pa tu na gori stoji in tja zija in strašni mu prizori ne ganejo srca, temveč se veseli in si še več želi požigov in krvi! Kdo je okrutnej ta? ves svet ga že pozna: on žrelo je odprl, da bi ves svet požrl! Kdo naj bi se mu uprl? Tam na Balkanu bliska slovanski meč se zdaj in bolj in bolj pritiska zverinske Turke v kraj! Mar to pravičnino ni? Kaj misliš, požeruh, da jeze peniš se, ko Turkom slabo gre? Pohlepnost in napuh sta zaslepila te in davno bil bi že s krivičnim mečem planil tja doli nad zmagalce, slovanske reševalce, če hrbtov jim ne branil bi meč pravičnejši, ki s severa blišči! Res škoda, požeruh, da sosed velikan ti brani na Balkan: to bil bi zate kruh! Na nezastraženo slovansko bi zemljo brez truda lahko vdrl ter jo na mah požrl! Zares si ti junak, a le v požrešnosti, pa tudi poštenjak, da celi svet strmi!

Slovan.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 18. marca. Radi slabega vremena so brzojavne in telefonske zveze skoro povsod pretrgane — vsled česar ni došlo v noči novih poročil.

POSREDOVANJE VELESIL.

London, 18. marca. Reuterjev biro piše, da bo odgovor velesil na mirovne propozicije Balkanske zveze v prihodnjih dneh gotov. Velesile

bodo sprejele posredovanje ter se bodo obenem zahvale balkanskim državam, da so sprejele njih predlog. — Glede turško-bolgarske meje bodo velesile stavile predlog, da naj se od zaveznikov zahtevana mejna črta Rodosto-Midija preloži na črto Enos Midija. Zahodno od te črte naj pripade ves teritorij, izvenšir Albanija, zaveznikom. — Glede vojne odškodnine bodo velesile izjavile, da ne morejo priznavati stališča Balkanske zveze, pripravljene pa so priznati zaveznikom pravico, da bodo zastopani pri sejah finančne komisije in da bodo imeli tudi svoj glas pri teh sejah v Parizu, ko se bo razpravljalo vprašanje, katero vsoto turškega državnega dolga naj prevzamejo zavezniki.

BOLGARSKA IN SRBSKA.

Belgrad, 18. marca. Srbski poslanik Spalajković in bolgarski poslanik Tančev sta dospela zopet v Belgrad. Prihod obeh poslanikov daje povod, da se javnost zopet bavi s srbsko-bolgarskimi odnosi. Opozicijski listi zahtevajo, da nastopi Srbija samostojno pot politične orientacije, ker je Bolgarska nezanesljiva zaveznica, ki išče že sedaj izven Balkanske zveze politične stike. Baje se vrše med Srbijo in Grško že zaupna pogajanja, zlasti potovanje bolgarskega generala Dimitrijeva v Petrograd v Belgradu vznemirja, ker spravljajo to potovanje v zvezo z vprašanjem meje med Srbijo in Bolgarsko.

GRKI OSVOJILI ARGYKASTRON.

Atene, 18. marca. Grške čete so prodirale 16. t. m. v dveh kolonah pred Argykastrom, kjer se je bil sovražnik utaboril. Po kratkem boju so morali Turki in Arnavti pustiti Argykastrom ter so se umaknili proti Tepeleniju. Grki so Argykastrom zasedli.

ALBANSKI KANDIDAT SE PODAL V ALBANIJO.

Neapelj 18. marca. Vojvoda montpensierski je na svoji jahti »Mekong« odplul proti Albaniji in ima na krovu orožje ter municijo, da zaneti vstajo v južni Albaniji in se proglasi za vladarja.

SESTANEK KRALJEV.

Kodanj, 18. marca. Poleti se snidejo tukaj ruski car, angleški kralj in nemški cesar kot gostje danskega kralja.

KAKO ITALIJA SKRBI ZA SVOJE ŽURNALISTE.

Rim, 18. marca. »Tribuna« javlja, da se je grof Berchtold zaradi dejstva, da niso bili k njegovim soareji povabljeni italijanski žurnalisti iz kraljestva, nasproti laškemu poslaniku na Dunaju grofu d'Avarna osebno opravičil, češ, da se je to pomotoma zgodilo.

Odgovorni urednik Radivoj Korene. Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Mali oglasi.

Glasovirje, planine, avtomate, gramofone, plošče prodaja, uglajuje, popravlja solidno Josip Oblak, Ljubljana-Glince 92.

Pozor! Pozor!

Sokoli!

Najnovejše gramofonske plošče Proste vaje za III. slovenski vsesokolski zlet v Ljubljani 1913.

Tri plošče skupaj K 7.50

FR. P. ZAJEC

Ljubljana, Stari trg št. 9.

Največja zaloga gramofonov in plošč. Ceniki brezplačno.

Gostilna
pri Kankertu
v Spodnji Šiški se
:: odda. ::

Na prodaj

so lepe stelaže iz
trdega lesa s pre-
dali za špecerijsko
:: trgovino. ::
Vpraša se v „Prvi anončni
pisarni. 163

Najfinejši ŠPIRIT
iz žita oddaja na debelo od 60 litrov naprej po
nizki tovarniški ceni veležganjarna
M. ROSNER Co.
v Ljubljani, poleg pivovarne „UNION“.

Želodčne bolezni
hemoroide, telesno zaprtje
lišaj, kožni izpuščaji, kostne rane.
Brezplačno poročam na željo vsake-
mu, ki trpi na želodcu, slabi pre-
bavi, telesnem zaprtju, zastajanju
krvi, kakor tudi na hemoroidah, li-
šaji, odprtih nogah, vnetju i. t. d.
kakor so mnogi bolniki, ki so trpeli
leta in leta na teli boleznih, ozdra-
veli hitro in trajno. Na razpolago je
več kot 10.000 priznanih in zahval-
nih pisem.

Bolniška sestra Klara
Wiesbaden, Walkmühlstrasse 26.

Odda se takoj po prav ugodni ceni
najl-pši lokal

na glavnem trgu v Novem mestu
z dvema velikima, modernima izlo-
žbama z roletami, zraven potrebnimi skladi-
šči, s stanovanjem ali brez stano-
vanja, pripraven za vsako obrt. — Na
prodaj je tudi hiša s tremi vrtovi,
krita z rezano opeko, v predmestju,
pripravna za penzionista. Cena 2200 K.
Ponudbe na lastnika Kopač in
Pavčič, trgovca v Novem mestu.

Senzacija za Veliko noč!

Velikanska zaloga oblek za gospode in dečke.
Krasna izbira kostumov za dame in deklice v
najmodernejših faconah in najsolidnejšem blagu.
Postrežba točna in solidna. Cene priznane nizke.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Izgotovljene obleke

površnike, pelerine za moške in dečke. Fine vrhne jo-
pice, cele obleke (kostume) in posamezna krila za ženske
v manufaktorni in konfekcijski trgovini

„Pri Škofu“ v Ljubljani,

na vogalu Medene ulice in Pred Škofijo št. 3 (nasproti gostilne
„Pri Sokolu“. — Podružnica tvrdke R. Miklauc.

Velika izbira. — — Stalne nizke cene.

Čevlji ceneji

kakor kjerkoli, elegantni in trpežni
se dobijo le v

zalogi čevljev

Alfr. Fränkel, kom. družba

Vodja: Josip Hočevár.

Ljubljana

Štritarjeva ulica št. 9.

Damski nizki čevlji
iz ševro usnja 7.80

Moški čevlji na tra-
kove iz ševro usnja 11.-

Pozor, kolesarji!

Pred nabavo kolesa ob bližajoči se sezoni si izvolite pogle-
dati mojo največjo zalogo vsakovrstnih in najfinejših Puchovih
koles (edino zastopstvo) in prepričali se boste o izborni
kvaliteti. — V zalogi se dobe vse kolesarske potrebščine in
vsa popravila se izvršujejo v lastni mehanični delavnici.

Torej pozor, najboljši in najcenejši nakup le pri tvrdki

Fr. Čuden, Prešernova ulica 1.

Poleg tega tudi najfinejši šivalni stroji.

— Pouk za vezenje brezplačno. —

Naročajte cenike za kolesa, šivalne stroje, ure in zlatnino, tudi
po pošti prosto.

Kolesarji! Pazite,

da ne padete v roko raznim špekulan-
tom in ne dajte se pre-
motiti pri nabavi kolesa od papirnatih obljub, dokler
se niste ogledali moje veliko zalogo prvovrstnih in
origi-
nalnih „Es-Ka in Adler“ koles.
Blagovolite si torej ogledati in prepričali se boste,
da se najboljšo in primerno najcenejšo kupi samo

— pri strogo solidni tvrdki —

ANA GOREC

specijalna trgovina s kolesi in deli
Ljubljana, Mar. Ter. c. 14 (Novi svet).

Zahtevajte cenik. Največja izposojevalnica koles.

J. Kette

= Ljubljana =

Franca Josipa cesta št. 3

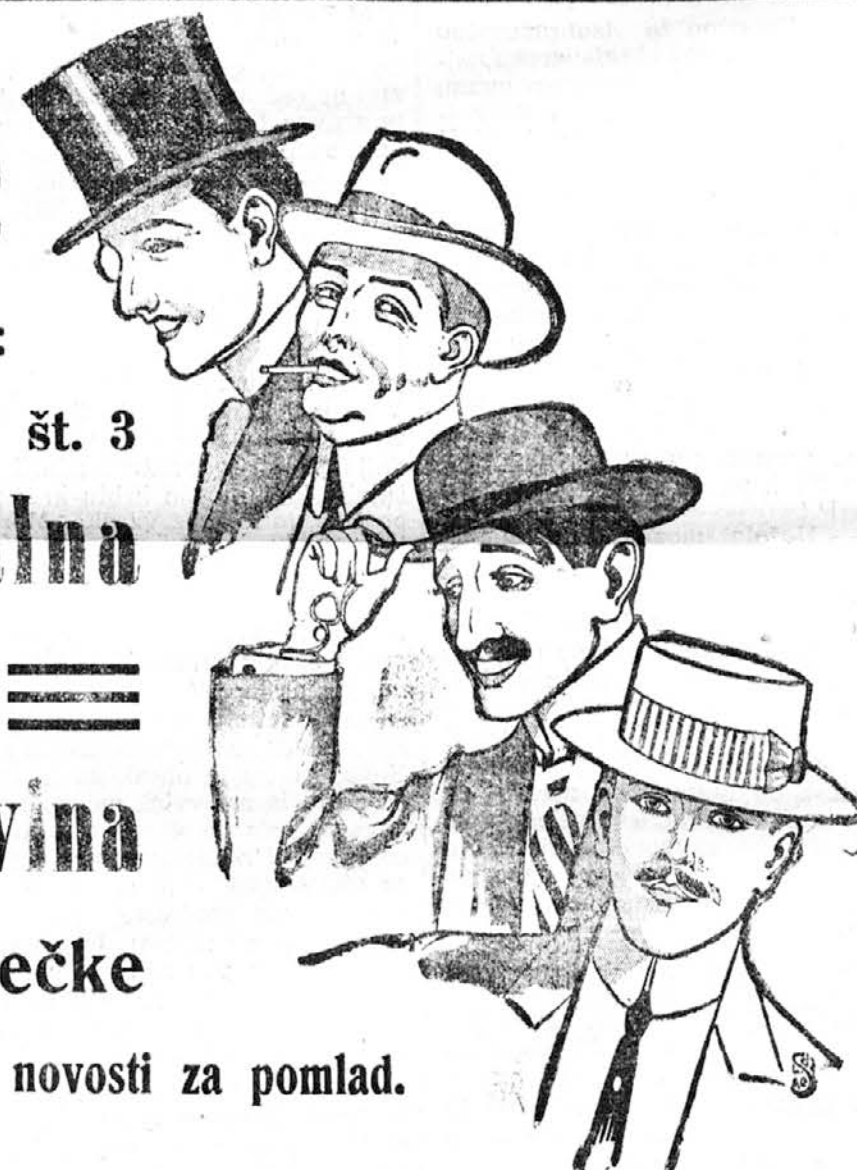
nova specialna

= modna in =

športna trgovina

za gospode in dečke

priporoča pravkar došle novosti za pomlad.

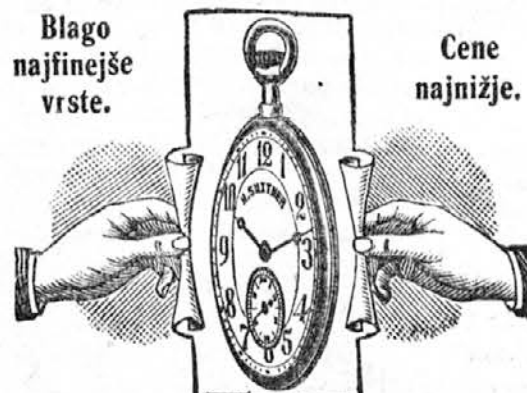

Najlepša velikonočna darila

s katerimi razveselite svoje, si nabavite prav poceni, če se obrnete takoj na
največjo zalogo ur, zlatnine in srebrnine

H. Suttner, Ljubljana
Mestni trg št. 25.

Blago
najfinejše
vrste.

Cene
najnižje.

Lastna protokolirana tovarna
ur v Švici.

„IKO“ Tovarniška **„IKO“**
znamka

Naročite krasni veliki ilustrir. cenik,
ki ga dobite zastonj in poštne prosto.